

II

(Nem jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

A BIZOTTSÁG (EU) 2021/1847 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

(2021. október 14.)

a CHF LIBOR egyes kamatlábait helyettesítő, jogszabályban előírt kamatlábak kijelöléséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a pénzügyi eszközökben és pénzügyi ügyletekben referenciamutatóként vagy a befektetési alapok teljesítményének méréséhez felhasznált indexekről, valamint a 2008/48/EK és a 2014/17/EU irányelv, továbbá az 596/2014/EU rendelet módosításáról szóló, 2016. június 8-i 2016/1011/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 23b. cikke (8) bekezdésére,

mivel:

- (1) A svájci frank londoni bankközi kamatlába (CHF LIBOR) az ICE Benchmark Administration (IBA) kezelésében álló 5 devizában jegyzett LIBOR kamatláb egyike. A CHF LIBOR azt mutatja meg, hogy mekkora kamatláb mellett képesek magukat finanszírozni svájci frankban a nagybani fedezetlen finanszírozási piachoz hozzáférő, nemzetközi tevékenységet folytató vezető bankok ezen a piacon. A kamatlábat az IBA egy banki panel hozzá benyújtott adatai alapján állapítja meg.
- (2) Az Egyesült Királyság pénzügyi felügyeleti hatósága (UK FCA) bejelentette, hogy 2021 végével egyes LIBOR referenciamutatók, köztük a CHF LIBOR, megszűnnek. Ennek oka, hogy aggályossá vált, megfelelően ábrázolják-e a LIBOR egyes kamatlábai a nagybani fedezetlen finanszírozási piac mögöttes piaci és gazdasági valóságát. Ezek az aggályok abból erednek, hogy a LIBOR-panelbankok többsége a jövőben nem kíván további adatokat szolgáltatni az érintett LIBOR-kamatlábakhoz, amint azt az IBA 2021. március 5-én a LIBOR esetleges megszüntetéséről indított konzultáció válaszáinak összefoglalójában (ICE LIBOR Feedback Statement on Consultation on Potential Cessation) közölte.
- (3) Korábban az Unióban több bank is használta referencia-kamatlábként a CHF LIBOR-t számos még most is érvényben lévő, többségében 2021-en túli futamidejű lakossági jelzáloghitelnél. A Bizottság nyilvános konzultációjának eredményei szerint jelenleg az Unión belül mintegy 35 milliárd EUR értékű olyan jelzáloghitel-szerződés van érvényben, amely referencia-kamatlábként a CHF LIBOR-t használja. Ezek többsége Lengyelországban, míg kisebb részük Ausztriában, Szlovéniában, Hollandiában és Franciaországban jött létre.
- (4) A Bizottság és az érintett hatóságok közötti számos levélváltás során kiemelték a CHF LIBOR megszűnése által okozott esetleges zavar komoly mértékét, valamint azt, hogy e zavar bekövetkezésének elkerülése érdekében mérsékelni szükséges a referencia-kamatlábként a CHF LIBOR-t használó szerződések folytonosságának megszakadását. A Bizottság megfelelően figyelembe vette a rendelkezésre bocsátott ténybeli elemeket az (EU) 2016/1011 rendelet 23b. cikkében meghatározott feltételek teljesülésének értékelése, és így annak megállapítása érdekében, hogy szükséges-e a Bizottságnak intézkedéseket hoznia.

⁽¹⁾ HL L 171., 2016.6.29., 1. o.

- (5) A Lengyel Nemzeti Bank által kiadott 2021. évi pénzügyi stabilitási jelentés⁽²⁾ megemlíti, hogy Lengyelországban 2020 végén több mint 410 000 háztartás rendelkezett CHF LIBOR-hoz kötött jelzáloghitellel, amelyek futamideje a CHF LIBOR különböző futamidőinek felelt meg. Ez a teljes lengyel jelzáloghitel-portfólió mintegy 20 %-a, amely az illetékes hatóságok által szolgáltatott egyéb adatok szerint összesen 100 milliárd PLN-t (kb. 22 milliárd EUR) tesz ki. E jelzáloghitelek többsége hosszú lejáratú, és 2030-on túl is fenn fog állni. A jelentés kiemeli a CHF LIBOR megszűnéséből fakadó kockázatokat, valamint azt, hogy biztosítani kell a svájci frankban denominált lakáshitel-szerződések folytonosságát az ilyen kockázatok bekövetkezésének elkerülése érdekében. A jelentés hangsúlyozza továbbá, hogy a CHF LIBOR referenciamutató helyettesítőjét kijelölő biztonsági rendelkezések és jogi aktusok hiánya veszélyeztetheti az ilyen megállapodások folytonosságát, és következésképpen a bankoknál pénzügyi veszteségeket eredményezhet. A lengyel pénzügyminisztérium hasonló adatokat nyújtott be a Bizottságnak.
- (6) Ausztriában 2021 júniusa óta 50 000 és 60 000 közötti, osztrák háztartásoknak nyújtott jelzáloghitelnél használják referenciamutatóként a CHF LIBOR-t, amelynek teljes volumene 9,6 milliárd EUR, és amely az osztrák háztartások teljes adósságállományának 5,7 %-át teszi ki. Hozzávetőleg 400 osztrák bank vesz részt olyan jelzáloghitel-portfólióban, amely referenciamutatóként a CHF LIBOR-t használja. Az Osztrák Nemzeti Bank és az Osztrák Pénzügyi Piaci Hatóság (FMA) hasonló adatokat nyújtott be a Bizottságnak küldött levélben.
- (7) Szlovéniában 2020. december 31-én több mint 6 700 fogyasztói hitelmegállapodás használta referenciamutatóként a CHF LIBOR-t. Ezek összértéke meghaladja a 300 millió EUR-t, és az utolsó érintett csomag futamideje legalább 2043-ig tart. Ezenkívül 15 szlovéniai bank közül 9 van kitéve a CHF LIBOR-nak. Ebben a 9 bankban a CHF LIBOR-t használó lakáscélú jelzáloghitelek aránya a teljes lakáscélú jelzáloghitel-állomány 6,34 %-a, míg a CHF LIBOR-t használó jelzáloghitelek aránya a teljes jelzáloghitel-állomány 7,13 %-a.
- (8) Hollandiában a becslések szerint mintegy 500 millió EUR értékű, biztonsági rendelkezéssel el nem látott lakossági jelzáloghitelnél használnak referenciamutatóként CHF LIBOR-t.
- (9) Franciaországban a regionális bankoknál 6 400 olyan lakossági hitelszerződés van érvényben, amely referenciamutatóként a CHF LIBOR-t használja, és amelynek futamideje 2021 után jár le.
- (10) Az (EU) 2016/1011 rendelet előírja, hogy a referenciamutatók felhasználóinak megalapozott, írásba foglalt terveket kell készíteniük és fenntartaniuk azon intézkedésekről, amelyeket valamely referenciamutató lényeges változása vagy előállításának megszűnése esetén tennének meg, továbbá amennyiben megvalósítható és célszerű, biztonsági rendelkezésben kell kijelölniük a többé nem közzéteendő referenciamutatók helyett referenciaként felhasználható egy vagy több alternatív referenciamutatót. A CHF LIBOR-t már jóval azelőtt használták szerződésekben, hogy a CHF LIBOR megszűnése várható lett volna, vagy az (EU) 2016/1011 rendelet alkalmazása megkezdődött volna. Ezek a szerződések ezért nem tartalmazznak biztonsági rendelkezéseket arra az esetre vonatkozóan, ha a referenciamutató-kezelő egy bizonyos időpontra túl már nem lenne képes közölni a szerződésben meghatározott referenciamutatót.
- (11) Mivel a CHF LIBOR helyébe nehezen akadt megfelelő helyettesítő kamatláb mindaddig, amíg a svájci frankban jegyzett referencia-kamatlábakkal foglalkozó nemzeti munkacsoport (Swiss NWG) nem tett egyértelmű ajánlásokat a piacnak, gyakran az (EU) 2016/1011 rendelet alkalmazásának kezdőnapja (2018. január 1.) után kötött szerződések sem tartalmazznak biztonsági rendelkezéseket vagy legalábbis alkalmas biztonsági rendelkezéseket.
- (12) Amennyiben a referenciamutatóként a CHF LIBOR-t használó szerződések nem térnek át egy annak helyettesítőjeként kijelölt referenciamutató használatára, több tagállamban is komoly a veszélye annak, hogy a szóban forgó szerződések meghiúsulnak. E kockázat – amelynek bekövetkezése jelentős zavart okozhat az uniós pénzügyi piacok működésében – csökkentését hivatott biztosítani tehát az említett helyettesítő referenciamutató kijelölése.
- (13) 2021. március 5-én az UK FCA bejelentette, hogy a jövőben valamennyi CHF LIBOR referencia-kamatláb elveszíti reprezentativitását, és megszűnik. Ez a nyilatkozat arra készítette a Bizottságot, hogy az (EU) 2016/1011 rendelet 23b. cikkének (8) bekezdése alapján gyakorolja a CHF LIBOR jogszabályban előírt helyettesítő kamatlábának kijelölésére vonatkozó hatáskörét.

⁽²⁾ Narodowy Bank Polski (Lengyel Nemzeti Bank), Pénzügyi stabilitási jelentés, 2021. június.
<https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2>

- (14) A Bizottság nyilvános konzultációjának eredményei azt mutatták, hogy a CHF LIBOR egyes futamidői – különösen az 1 havi, a 3 havi, a 6 havi és a 12 havi futamidő – fontos szerepet játszanak a jelzáloghitel-szerződéseknél. Ha a jövőben nem áll rendelkezésre olyan világos és egyértelmű helyettesítő kamatláb, amelyre a referenciamutatóként a CHF LIBOR-t használó jelzálogszerződéseknél támaszkodni lehet, az jogbizonytalanságot szül, és ezáltal jogvitákat eredményezhet, illetve a szerződések meghiúsulását vonhatja maga után. Ezért helyénvaló, hogy a Bizottság jogszabályban jelöljön ki olyan helyettesítő kamatlábat a CHF LIBOR említett négy futamideje helyett, amelyek a valamely uniós tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozó, a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽³⁾ meghatározott valamennyi olyan szerződésnél és pénzügyi eszközöknél – ideértve többek között a takarékszámát, a jelzáloghiteleket és egyéb hiteleket, beleértve a fogyasztói hitelmegállapodásokat és a kisvállalkozói hiteleket is – használhatók, amelyek nem tartalmaznak biztonsági rendelkezéseket vagy alkalmas biztonsági rendelkezéseket.
- (15) 2017-ben a Swiss NWG a SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX) kezelésében álló svájci egynapos átlagkamatlábát (SARON) ajánlotta a CHF LIBOR helyettesítő kamatlábaként ⁽⁴⁾. 2020 szeptemberében a Swiss NWG – miután elismerte, hogy a SARON alapján lehetetlen előretékinő határidős kamatlábat megállapítani – azt ajánlotta, hogy készpénzes termékek esetében a CHF LIBOR használatára vonatkozó biztonsági rendelkezés alapjaként az összetett SARON-t alkalmazzák. A korábban létrejött készpénzes szerződések vonatkozó CHF LIBOR futamidőinek kijelölt helyettesítő kamatlábát tehát a SARON összetett kamatlábaként kell kiszámítani.
- (16) A Bizottság által folytatott nyilvános konzultáció eredményei szerint – egyebek mellett a leginkább érintett tagállamok hatóságai körében is – támogatást élvez az, hogy a jogszabályban előírt helyettesítő kamatlábat a CHF LIBOR valamennyi kamatlába tekintetében a Swiss NWG ajánlásaival összhangban jelöljék ki. Míg a CHF LIBOR előretékinő kamatláb, azaz az ügyfél előzetesen ismeri a következő időszakra esedékes kamatot, az összetett SARON visszatekinő kamatláb. Ez azt jelenti, hogy az adott időszakra esedékes kamatláb csak az időszak lezárultával válik ismeretessé. A kamatláb kamatperiódus elején történő alkalmazásának megkönnyítésére megoldás lehet, ha a kamatlábat egy, a kamatperiódust megelőző megfigyelési időszak alapján határozzák meg. 2020. szeptember 29-én a Swiss NWG azt ajánlotta, hogy azokban az esetekben, ahol már a kamatperiódus elején szükség van a fizetendő kamat ismeretére, az összetett SARON-t az ún. „utolsó újramegállapítás” (last reset) módszerével összhangban alkalmazzák. E módszer lényege, hogy a következő időszak kamatlábát az adott kamatperiódussal azonos hosszúságú korábbi időszak megfigyelt összetett kamatlába alapján állapítják meg.
- (17) A Swiss NWG 2021. február 1-jei ajánlása szerint a felhasználóknak az 1 havi CHF LIBOR helyett a SARON 1 havi, az utolsó újramegállapítás módszerével meghatározott összetett kamatlábát, a 3 havi CHF LIBOR helyett pedig a SARON 3 havi, az utolsó újramegállapítás módszerével meghatározott összetett kamatlábát kell alkalmazniuk. Ez a kamatperiódust közvetlenül megelőző 1 havi és 3 havi időszak alapján kiszámított összetett SARON-kamatláb.
- (18) A kockázatmentes eurókamatlábakkal foglalkozó munkacsoport 2021. május 11-i ajánlásában jelezte, hogy a három hónapnál hosszabb időszakokra vonatkozó utolsó újramegállapítás módszere az (előretékinő) IBOR és a (visszatekinő) SARON közötti strukturális különbségek által okozott számviteli és fedezeti kihívásokat teremthet, amelyek különösen hangsúlyosak a hosszabb távú futamidők esetében. Alternatív módszerként a svájci NWG 2021. július 1-jén a „last recent” módszer alkalmazását javasolta 1 hónapos megfigyelési időszak mellett. E módszer lényege, hogy a következő időszak kamatlábát az adott kamatperiódusnál rövidebb korábbi időszak megfigyelt összetett kamatlába alapján állapítják meg. A kockázatmentes eurókamatlábakkal foglalkozó munkacsoport ajánlásait figyelembe véve, valamint annak érdekében, hogy az egyes futamidők esetében a lehető legközelebb maradjon az eredeti referencia-időszakhoz, a CHF LIBOR három hónapos és annál hosszabb futamidői esetében a 3 havi SARON összetett kamatlábat megfelelőbbnek tartották, mint az 1 havi SARON összetett kamatlábat. Ezért helyénvalónak tekinthető a SARON 1 havi összetett kamatlábát az 1 havi CHF LIBOR, a SARON 3 havi összetett kamatlábát pedig a 3 havi CHF LIBOR helyettesítőjeként, valamint a SARON 3 havi összetett kamatlábát a 6 havi, illetve a 12 havi CHF LIBOR helyettesítőjeként is használni.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

⁽⁴⁾ A SARON-t a referenciamutató-kezelő megfelelő honlapján teszik közzé: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

- (19) A CHF LIBOR és a SARON összetett kamatláb értéke eltér egymástól. E különbség megjelenítése és a helyettesítés gazdasági hatásának minimalizálása érdekében a SARON összetett kamatlábat az általa helyettesített minden egyes CHF LIBOR futamidő tekintetében rögzített különbözetkiigazítással kell megnövelni.
- (20) A Bizottság nyilvános konzultációja során megerősítést nyert, hogy a rögzített különbözetkiigazítást helyénvaló a svájci frankban jegyzett LIBOR és az érintett SARON összetett kamatláb közötti ötéves, 2021. március 5-ig tartó visszatekintési időszakra vonatkozó múltbeli medián különbözet alapján meghatározni.
- (21) Helyénvaló tehát, hogy a Bizottság által a CHF LIBOR érintett futamidőinek helyettesítésére kijelölt kamatlábak megfeleljenek a minden egyes érintett összetett SARON futamidőre (1 hónap, 3 hónap, 6 hónap és 12 hónap) vonatkozóan közzétett különbözetkiigazítással megnövelt SARON összetett kamatlábnak.
- (22) Az (EU) 2016/1011 rendelet 23b. cikkének (3) bekezdése szerint a CHF LIBOR helyettesítője jogszabály alapján felváltja az e referenciamutatóra történő valamennyi hivatkozást a 2014/65/EU irányelvben meghatározott minden olyan szerződésben és pénzügyi eszközben, amelyek nem tartalmaznak biztonsági rendelkezéseket vagy alkalmas biztonsági rendelkezéseket. Ez a helyettesítés tehát nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket az (EU) 2016/1011 rendelet 23b. cikkének (11) bekezdésében előírtak szerint sikeresen újratárgyaltak a CHF LIBOR megszüntetése miatt.
- (23) Tekintettel arra, hogy a LIBOR közlése 2022. január 1-jén megszűnik, a kijelölt kamatlábaknak az említett időponttól kezdve fel kell váltaniuk a CHF LIBOR-ra való hivatkozásokat.
- (24) Az UK FCA mint a CHF LIBOR referenciamutató-kezelőjének felügyelője, a svájci nemzeti központi bank mint a Swiss NWG titkársága, valamint az Európai Értékpapíripiaci Hatóság (ESMA) véleményt nyilvánított erről a rendeletről.
- (25) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak az Európai Értékpapír-bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A CHF LIBOR-t helyettesítő kamatlábak

- (1) A Bizottság a következő kamatlábakat jelöli ki a CHF LIBOR-t helyettesítő kamatlábként az (EU) 2014/65 irányelvben meghatározott valamennyi szerződésben és valamennyi pénzügyi eszközben szereplő, CHF LIBOR-ra való hivatkozások tekintetében:
- a) az 1 havi CHF LIBOR helyébe a kamatperiódust megelőző 1 havi időszak során megfigyelt 1 havi SARON összetett kamatláb lép;
- b) a 3 havi CHF LIBOR helyébe a kamatperiódust megelőző 3 havi időszak során megfigyelt 3 havi SARON összetett kamatláb lép;
- c) a 6 havi CHF LIBOR helyébe a kamatperiódust megelőző 3 havi időszak során megfigyelt 3 havi SARON összetett kamatláb lép;
- d) a 12 havi CHF LIBOR helyébe a kamatperiódust megelőző 3 havi időszak során megfigyelt 3 havi SARON összetett kamatláb lép;
- (2) Az (1) bekezdés szerint kijelölt helyettesítő kamatlábakat rögzített különbözetkiigazítással kell megnövelni. A rögzített különbözetkiigazítás egyenlő az egyes érintett futamidőkre vonatkozóan közzétett és 2021. március 5-én az érintett CHF LIBOR és az adott összetett SARON közötti, ötéves visszatekintő időszak alatt minden egyes futamidőre számított múltbeli medián különbözetként kiszámított különbözettel.

(3) A CHF LIBOR-t helyettesítő kamatlábakat a következő táblázatnak megfelelően kell kijelölni:

LIBOR	FUTAMIDŐ	Helyettesítő kamatláb	A különbözetkiigazítás értéke (%)
CHF	1 hónap	SARON 1 havi összetett kamatláb (SAR1MC) ISIN CH0477123886	- 0,0571
CHF	3 hónap	SARON 3 havi összetett kamatláb (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6 hónap	SARON 3 havi összetett kamatláb (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12 hónap	SARON 3 havi összetett kamatláb (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

2. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2022. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. október 14-én.

a Bizottság részéről

az elnök

Ursula VON DER LEYEN